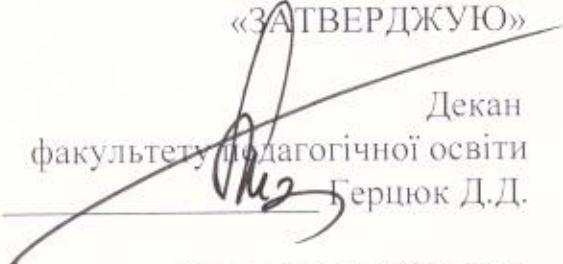

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра початкової та дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан
факультету педагогічної освіти
Герцик Д.Д.
«25» квітня 2023 року

**ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ПСИХОЛОГІЯ (ЗАГАЛЬНА, ДИТЯЧА); ПЕДАГОГІКА (ЗАГАЛЬНА,
ДОШКІЛЬНА); ФАХОВІ МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта**

Денна та заочна форми навчання

Програма кваліфікаційного екзамену зі спеціальності психологія (загальна, дитяча); дошкільна педагогіка; фахові методики дошкільної освіти для студентів за спеціальності 012 Дошкільна освіта

Розробники:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти
Лозинська С.В.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від “07” березня 2023 року № 8

Завідувач кафедри _____ проф. Мачинська Н. І.

Схвалено навчально-методичною комісією факультету педагогічної освіти

Протокол від “_21_” квітня_2023 року № 5

Голова НМК Л. С. Нос Л. С.

Схвалено Вченого ради факультету педагогічної освіти

Протокол від “24” квітня 2023 року № 8

Голова Д. Д. доц. Герцюк Д.Д.

Пояснювальна записка

Реформаційні зміни в системі дошкільної освіти, надання їм державно-національної спрямованості, вимагають від психолого-педагогічної науки пошуку нових шляхів удосконалення рівня підготовки фахівців дошкільного профілю. Модернізація сфери освіти покликана оптимізувати процес самореалізації особистості в суспільстві з врахуванням її потреб та можливостей та забезпечити галузь суспільного дошкільного виховання висококваліфікованими фахівцями.

Професіограми сучасних учених включають вимоги до педагога: загально громадські, морально-педагогічні, практично-соціальні. Необхідна наявність професійно-педагогічних якостей, таких як високоморальність, духовна культура, кругозір, доброзичливість та співчуття, чуйність та терпимість, любов до дітей. Педагог повинен бути готовим до виконання основних педагогічних функцій: соціальної, освітньої, виховної, розвиваючої, керуючої.

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців напряму підготовки «Дошкільна освіта» зміст кваліфікаційного екзамену визначається програмами дисциплін «Дошкільна педагогіка», «Психологія», «Психологія дитяча», «Основи природознавства з методикою», «Дошкільна лінгводидактика», «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень», «Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти», «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва», «Теорія і методика музичного виховання». Під час складання іспиту випускники повинні показати рівень знань та умінь з вищезазначених курсів. На підставі програми державного іспиту складаються екзаменаційні білети, кожен з яких має три питання.

Екзамен проводиться в усній формі. Відповіді студентів на питання екзаменаційного білету мають показати: глибину розуміння і викладу матеріалу, повноту висвітлення теоретичних основ проблеми, врахування та аналіз сучасних досліджень науковців та методистів; логіку побудови відповіді, зв'язок питання з іншими питаннями курсу та суміжними дисциплінами; зв'язок теоретичного матеріалу з практичною діяльністю вихователя закладу дошкільної освіти; знання

науково-методичної літератури, сучасних програм; ерудицію, начитаність, обізнаність; рівень володіння державною мовою.

Виконання практичного завдання (яке є частиною питання фахових методик дошкільної освіти) визначає рівень практичної підготовки студента-випускника до діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. Ці завдання різнопланові – наприклад, складання плану-конспекту заняття за запропонованим програмовим змістом, навести приклади використання наочності, схарактеризувати прийоми малювання чи вирізування, провести фрагмент заняття тощо.

Наприклад, можливі варіанти білетів №...

1. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Система педагогічних наук: загальна педагогіка, вікова педагогіка, спеціальна, соціальна, специфічна, порівняльна педагогіки, методики викладання окремих предметів. Завдання педагогіки на сучасному етапі.
2. Формування психологічної готовності дітей до навчання в школі.
3. Дитяче експериментування. Методика застосування елементарних дослідів у природничій роботі з дошкільниками. Запропонувати досліди для ознайомлення з властивостями води, повітря, снігу, піску тощо.

Кожне питання в програмі має розширене (деталізоване) дроблення на структурні компоненти, що для студента є орієнтиром чи умовним планом відповіді на іспиті. Саме такий підхід допоможе випускникові врахувати усі моменти поєднання теоретичного матеріалу з історією та сучасністю педагогічної практики, з сучасними соціальними і педагогічними проблемами.

На оглядових лекціях, що проводяться на завершальному етапі, і на консультаціях викладачі педагогіки, психології та фахових методик знайомлять студентів з новими досягненнями психолого-педагогічних наук, новітніми педагогічними розробками та кращим педагогічним досвідом, звертають увагу на шляхи подолання канонів.

Бібліографія складена так, що студент має повну можливість самостійно вибрати і опрацювати необхідну літературу про педагогічну спадщину, тенденції розвитку сучасного дошкільного виховання, твори вітчизняних і зарубіжних педагогів- класиків та здобутки сучасної педагогічної науки.

Оцінювання відповіді студентів проводиться за існуючими сталими вимогами і нормами. Проте слід враховувати фундаментальність і нетрадиційність, педагогічне бачення і конструктивний підхід відповідаючого, його інтелект, вміння аналізувати, виділяти головні закономірності, висловлювати власні, відмінні від викладених у підручниках і посібниках з педагогіки та методик судження, які слід аргументувати, визначаючи їх раціональність, і які слід всіляко заохочувати.

Важливо виявити уміння випускника ретранслювати теоретичні знання на практичні ситуації, що виникають в ході педагогічної діяльності, прогнозувати наслідки педагогічного впливу, готовність молодого спеціаліста реалізувати в практичній роботі здобуті під час навчання знання, педагогічні уміння, свою професійну майстерність і особистісні якості.

Зміст програми

I. Дошкільна педагогіка

1. Теоретичні основи педагогіки, дошкільної педагогіки

Дошкільна педагогіка як наука, її зв'язок з іншими науками. Основні категорії педагогіки. Джерела розвитку педагогіки. Етапи розвитку педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Особистість дитини. Виховання і розвиток. Фактори формування особистості. Поняття про мету виховання, її об'єктивний характер. Умови і фактори визначення цілей виховання. Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості. Мета виховання в сучасній українській педагогіці. Поняття про методологію педагогіки і її рівні. Визначення методів науково-педагогічного дослідження, їх класифікація та характеристика. Структурні компоненти дослідження, їх сутність. Сучасна система дошкільної освіти. Дошкільна освіта за кордоном. Програми розвитку дітей дітей дошкільного віку. Поняття інновації. Класифікація нововведень в освіті. Інноваційна педагогіка. Гуманістична педагогіка.

2. Зміст виховання та навчання дітей дошкільного віку

Фізичний розвиток і фізичне виховання дітей дошкільного віку. Режим дня у закладі дошкільної освіти. Організація та методика проведення роботи з дітьми в першу та другу половину дня. Розумовий розвиток і розумове виховання дітей дошкільного віку. Сенсорне виховання дітей як основа розумового розвитку. Особливості навчання дітей дошкільного віку. Зміст навчання дітей дошкільного віку. Базовий компонент дошкільної освіти. Методи навчання дітей дошкільного віку. Форми організації навчання дітей. Заняття їх види, структура. Моральний розвиток і моральне виховання дітей дошкільного віку. Виховання у дошкільного віку любові до Батьківщини. Виховання моральних якостей. Виховання у дітей культури поведінки. Трудова діяльність дітей в закладі дошкільної освіти. Види праці дітей та форми її організації. Естетичний розвиток та виховання дітей дошкільного віку. Завдання, засоби, методи естетичного виховання дітей дошкільного віку. Свята та розваги в дитячому садку.

3. Виховання дітей у грі

Гра – основний вид діяльності дошкільника. Організація предметно-ігрового середовища в умовах дошкільного закладу. Режисерські ігри. Сюжетно-рольові ігри дітей в закладі дошкільної освіти. Театралізовані ігри. Будівельно-конструктивні ігри. Дидактичні ігри. Можливості використання комп'ютерних ігор у системі дошкільної освіти. Рухливі ігри дітей дошкільного віку.

4. Педагогічний процес в ЗДО. Дошкільний заклад, сім'я, школа

Педагогічний процес у закладі дошкільної освіти. Планування педагогічного процесу. Моделювання освітньо-виховної роботи в різні пори року. Директор – організатор і керівник дошкільного закладу. Взаємодія родинного і суспільного виховання. Форми і методи співробітництва дитячого садка і сім'ї. Наступність у роботі ЗДО і початкової школи.

II. Психологія, психологія дитяча

1. Загальна психологія

Предмет психології як науки. Структура, завдання та стан сучасної психології. Місце психології в системі наук. Значення психологічних знань для навчання і виховання дітей. Пізнавальні психічні процеси особистості, їх характеристика. Відчуття (Фізіологічна основа відчуттів. Органи чуття, аналізатори, рецептори. Адекватні і неадекватні подразники. Класифікація та види відчуттів. Загальні закономірності та властивості відчуттів). Сприймання (Природа сприймання. Взаємозв'язки аналізаторів у процесі сприймання. Загальні властивості та індивідуальні особливості сприймання. Класифікація і види сприймання). Увага (Функції уваги. Види та форми уваги. Властивості уваги). Мислення (Зв'язок мислення з мовою, мовленням та чуттєвим пізнанням людини. Теорії мислення, його фізіологічна основа. Мислительні дії й операції. Класифікація та види мислення). Пам'ять (Поняття про пам'ять. Природа пам'яті: теорії і закони пам'яті. Класифікація і види пам'яті. Процеси і закономірності пам'яті). Уява (Функції уяви. Уява і творчість). Емоційно-вольова сфера особистості та її становлення. Поняття про емоції і почуття. Функції емоцій і почуттів. Види емоцій, почуттів. Formи переживання емоцій і почуттів. Емоційні стани. Поняття про волю. Ознаки вольової поведінки. Функції волі. Вольова регуляція, апраксія. Класифікація вольових якостей особистості. Поняття особистості у психології. Людина, індивід, особистість, індивідуальність. Природа особистості в психологічних теоріях. Склад і структура особистості. «Я-концепція» та її компоненти. Самооцінка – центральний компонент «Я-концепції». Формування та розвиток особистості. Шляхи, умови, фактори особистісного зростання.

2. Теоретичні основи дитячої психології

Дитяча психологія як наука про психічний розвиток дитини. Завдання дитячої психології та її зв'язок з іншими науками. Значення дитячої психології для практичної діяльності вихователя дошкільного закладу. Методи науково-психологічного вивчення розвитку дітей.

3. Психічний розвиток дитини

Психічний розвиток дитини у фазі новонародженості. Виникнення комплексу пожвавлення. Особливості психічного розвитку немовлят. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовлят. Важливі досягнення раннього

дитинства. Розвиток предметної діяльності як провідної діяльності в ранньому дитинстві. Оволодіння ходьбою і її значення в психічному розвитку дитини. Новоутворення пізнавальної сфери в період раннього дитинства (слухове сприймання, наочно-дійове мислення, увага і пам'ять та виникнення уяви). Передумови формування особистості в ранньому дитинстві. Криза 3-х років. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Психологічна характеристика гри як провідної діяльності в дошкільному віці. Ігри дошкільника та їх місце в психічному розвитку. Трудова діяльність дошкільника та її взаємозв'язок з грою. Розвиток трудової діяльності, оволодіння дошкільником новими видами і формами праці. Зародження образотворчої діяльності у дитини до 3-х років. Розвиток образотворчої діяльності дошкільника. Особливості малюнка дошкільника. Зв'язок малювання із грою та мовленням дитини. Розвиток конструктивної діяльності в дошкільному віці. Спілкування як важливий фактор психічного розвитку дошкільника. Особливості спілкування дошкільників із дорослими та ровесниками; їх значення для психічного розвитку, праці.

Основні напрями розвитку пам'яті в дошкільному віці. Становлення наочно-образного мислення та передумови розвитку словесно-логічного мислення дошкільників. Мимовільна, довільна та післядовільна увага дошкільника, умови їх розвитку. Формування уяви у період дошкільногого дитинства. Розвиток здібностей дітей у дошкільному віці. Формування психологічної готовності дітей до навчання в школі. Поняття «психологічна готовність» дітей до навчання в школі, її структура (морфо генетична (фізична), мотиваційна, емоційно-вольова, розумова, соціальна). Психологія особистості і діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

III. Основи природознавства з методикою

1. Теоретичні основи природознавства

Природа рідного краю. Значення вивчення природи рідного краю для розвитку дітей дошкільного віку. Зміст та завдання ознайомлення дошкільників з природою. Охорона природи. Теоретичні основи природознавства. Поняття рельєфу і ландшафті. Водні ресурси України. Ґрунтові ресурси України. Погода. Передбачення погоди. Причини сезонних змін у природі. Календар природи. Рослинний світ України. Рослини лісу, поля, декоративні рослини. Будова рослин, їхня характеристика. Тваринний світ України. Охорона тварин. Різноманітність тваринного світу. Характеристика ссавців, птахів, плазунів, земноводних, комах.

Сезонні зміни в природі навесні, влітку, восени та взимку. Листопад. Зимовий спокій рослин. Спостереження за явищами неживої природи. Ознайомлення з об'єктами живої природи (рослини, птахи, комахи, земноводні, плазуни, дики тварини). Спостереження за поведінкою тварин у різні пори року. Турбота про зимуючих птахів.

2. Методи ознайомлення дітей з природою

Методи ознайомлення дітей з природою. Класифікація методів. Спостереження – основний метод безпосереднього ознайомлення з природою. Структура спостереження, види спостережень. Підготовка вихователя до проведення

спостереження. Прийоми керівництва спостереженнями дітей у різних вікових групах. Словесні методи ознайомлення дітей з природою. Художня література як метод ознайомлення з природою. Розповіді вихователя про природу. Освітньо-виховне значення розповідей про природу. Види розповідей. Методика застосування бесід у процесі ознайомлення з природою. Види наочних посібників в ознайомленні дошкільників з природою. Практичні методи. Праця як метод ознайомлення дошкільників з природою. Форми та види праці. Праця у природі: на земельній ділянці, в куточку природи. Гра як метод ознайомлення дітей з природою. Освітньо-виховне значення, класифікація ігор природничого змісту для дітей: рухливі ігри, творчі рольові ігри, будівельно-конструктивні ігри з природними матеріалами. Дидактичні ігри природничого змісту. Дитяче експериментування. Методика застосування елементарних дослідів у природничій роботі з дошкільниками.

3. Форми організації роботи щодо ознайомлення дітей з природою.

Заняття як основна форма ознайомлення дітей з природою. Типи та види занять, їх характеристика. Освітньо-виховне значення та зміст занять, вимоги до їх проведення. Екскурсії у природу, їхнє значення. Види та структура екскурсій.

Цільові прогулянки: методика проведення, освітньо-виховне значення.

4. Еколого-розвивальне середовище ЗДО.

Екологічна стежина у ЗДО, особливості її використання. Освітньо-виховне значення екологічної стежини. Організація роботи на екологічній стежині.

Куточек живої природи в ЗДО, особливості його використання. Виховне і освітнє значення куточка природи. Вимоги до відбору об'єктів кутка природи: відповідність вимогам програми, особливостям довкілля, витривалість, невибагливість, безпечність, доступність для спостереження і догляду за ними дітьми. Рослини кутка природи. Догляд за рослинами. Тварини кутка природи та догляд за ними. Земельна ділянка ЗДО: значення ділянки та її організація. Структурні компоненти ділянки ЗДО. Вимоги до планування і озеленення ділянки.

5. Екологічне виховання дітей дошкільного віку.

Екологічне виховання дітей дошкільного віку – складова всебічного виховання особистості. Формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Еколого-просвітницька робота з батьками. Природоохоронні заходи у ЗДО.

IV. Дошкільна лінгводидактика

1. Формування фонетичної, лексичної та граматичної компетенцій дошкільників

Методи і прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку. Індивідуальне обстеження стану звуковимови дітей. Завдання і зміст формування граматичної правильності мовлення у дітей. Шляхи і методи формування граматичної правильності мовлення. Дидактичні ігри та вправи, їх місце у роботі з дошкільниками, методика проведення в різних вікових групах. Особливості розвитку словника на різних вікових етапах. Завдання словникової

роботи. Методи і прийоми словникової роботи. Дидактичні ігри та вправи у словниковій роботі. Види, зміст та методика їх проведення в різних вікових групах.

2. Формування діамонологічної та художньо-мовленнєвої компетенції дошкільників

Поняття зв'язного мовлення. Види зв'язного мовлення (діалогічне, монологічне). Методи і прийоми навчання дітей діалогічного мовлення. Бесіда як основний метод розвитку діалогічного мовлення. Види, зміст, тематика бесід. Методика проведення бесіди. Значення картин у навчанні розповідання, вимоги до них. Методика навчання розповідання за картинами в різних вікових групах. Дві обов'язкові структурні частини: організація сприймання, розглядання дітьми картин та навчання розповіді за її змістом.

Суть переказу, його значення для розвитку зв'язного мовлення, пам'яті, мислення. Добір літературних творів, вимоги до них. Методичні прийоми та способи навчання переказу в різних вікових групах.

Значення художньої літератури для всеобщого виховання дітей. Принципи добору літературних творів для читання і розповідання дітям. Методика читання художніх творів на заняттях, методичні прийоми роботи. Види бесід після читання. Значення поезії у розвитку та вихованні дітей. Підбір віршів, наочності, ілюстрацій. Традиційна методика роботи з поетичним словом у різних вікових групах. Сучасні підходи до роботи з поетичним твором на заняттях у закладі дошкільної освіти.

Зміст та завдання підготовки до навчання грамоти на четвертому, п'ятому, шостому роках життя. Методика ознайомлення дошкільників з поняттям «слово», «звук», «голосні і приголосні звуки». Вправи та ігри для закріплення цих понять.

Підготовка руки дитини до письма. Орієнтовні види роботи з підготовки руки дитини до письма.

V. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень

1. Формування уявлень про множину, елементи множини, число.

Етапи ознайомлення дітей дошкільного віку з утворенням числа. Визначення понять: „множина”, „елементи множини”, „число”. Програмні вимоги, послідовність (етапи) ознайомлення дітей з новим числом, підбір наочності. Робота вихователя над закріпленням в дітей знань про число.

2. Письмова нумерація. Зміст, методи і форми роботи при ознайомленні при ознайомленні дітей дошкільного віку з цифрами

Види письмової нумерації. Послідовність ознайомлення дітей з цифрою. Програмні завдання та підбір наочності для ознайомлення дошкільників з цифрою. Індивідуальна робота з дітьми з ознайомлення з цифрами. Зміст і види роботи в повсякденному житті.

3. Вправлення дітей дошкільного віку в лічильній діяльності: кількісна і порядкова лічба, лічба з участю різних аналізаторів, відлічування

Суть кількісної та порядкової лічби і прийоми їх навчання. Програмні завдання для різних вікових груп. Прийоми вправлення у відлічуванні, лічбі з участю різних

аналізаторів: за зразком, за названим числом, на порівняння множин. Підбір наочності для різних вікових груп. Робота над закріпленим різних видів лічильної діяльності в повсякденному житті.

4. Величина предметів. Ознайомлення дітей дошкільного віку з параметрами величини. Навчання порівняння за довжиною, шириною, висотою

Визначення поняття „величина”, параметри величини, об’єктивні та суб’єктивні чинники, що впливають на сприймання величини. Підбір наочності та прийоми навчання порівняння за довжиною, ширину, висотою та їх специфіка в різних вікових групах.

5. Навчання дітей дошкільного віку вимірювання за допомогою умовної мірки

Значення і необхідність введення поняття умовної мірки для всебічного розвитку дітей. Послідовність навчання дітей дошкільного віку вимірювання за допомогою умовної мірки. Зміст програмних вимог для різних вікових груп. Підбір наочності. Робота з вправлення у вимірюванні умовною міркою в повсякденному житті.

6. Програмні завдання та послідовність ознайомлення дітей дошкільного віку з геометричними фігурами

Ознайомлення з геометричними фігурами в програмі дитячого садка. Ускладнення програмових вимог в різних групах дошкільного віку. Підбір наочності. Етапи ознайомлення дітей з геометричними фігурами. Специфіка обстеження сторін, кутів в молодших та старших групах закладу дошкільної освіти. Закріплення знань про геометричні фігури в повсякденному житті.

7. Методичні прийоми ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з часовими поняттями

Особливості сприймання часу дітьми різного віку. Програмні вимоги з формування часових уявлень у дітей дошкільного віку. Ознайомлення дітей з частинами доби. Формування понять: „вчора”, „сьогодні”, „завтра”. Робота вихователя над закріпленим часових понять в повсякденному житті. Робота з сім’єю.

8. Формування математичних уявень у дітей дошкільного віку в різних видах діяльності

Робота з формування математичних уявень у дітей на заняттях, під час режимних процесів, в ігрівій, трудовій діяльності. Особливості і специфіка цієї роботи з дітьми в різних вікових групах. Робота з батьками.

VI. Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти

1. Загальні основи методики фізичного виховання

Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять. Зв’язок методики фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами. Природничо-наукові основи курсу. Основні методи наукових досліджень у галузі фізичного

виховання. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: сил природи; гігієнічних факторів; фізичних вправ. Специфіка принципів навчання у фізичному вихованні. Методи і прийоми навчання фізичних вправ. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників рухових дій.

2. Методика навчання дошкільників основних рухів, шикувальних та загальнорозвиваючих вправ

Види основних рухів та їх характеристика. Методика навчання дітей основних рухів, послідовність добірки фізичних вправ для формування в дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів.

Шикування та перешикування як засоби організації дітей під час ранкової гімнастики, заняття з фізичної культури та рухливих ігор. Характеристика танцювальних вправ. Класифікація загальнорозвиваючих вправ. Методика навчання загальнорозвиваючих вправ.

3. Проведення з дітьми дошкільного віку рухливих ігор та вправ спортивного характеру

Характеристика рухливої гри як засобу фізичного виховання дітей. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Методика проведення рухливих ігор у різних вікових групах.

Загальна характеристика та значення спортивних вправ. Види спортивних вправ для дітей дошкільного віку та методика їх проведення в закладі дошкільної освіти.

4. Основні форми роботи з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти

Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах. Структура гігієнічної гімнастики з елементами корекції, особливості проведення в різних вікових групах. Проведення фізкультхвилинок та фізкультпауз.

Типи фізкультурних занять. Способи організації дітей на занятті. Регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень дітей під час занять. Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах. Зміст занять з фізичної культури на повітрі в різні пори року.

Поняття «рухова активність». Види рухової активності: цілеспрямована та довільна. Характеристика різних форм роботи з фізичного виховання в повсякденному житті: піші переходи та екскурсії за межі закладу дошкільної освіти;

фізкультурні розваги та свята; дні здоров'я; самостійна рухова діяльність, індивідуальна робота з дітьми, рухливі ігри, канікули.

VII. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва

1. Педагогічні умови формування готовності дітей до образотворчої діяльності

Предмет і завдання дослідження методики керівництва образотворчою діяльністю дітей. Її зв'язок з іншими науками. Завдання і принципи організації та здійснення освітнього процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. Зміст, форми і методи керівництва образотворчою діяльністю дітей. Методи ознайомлення дітей з творами образотворчого мистецтва. Характеристика чинних програм з образотворчого мистецтва.

2. Малювання як провідний вид образотворчої діяльності дітей

Види малювання за характером відтворення дійсності: предметне, сюжетне та декоративне малювання. Види малювання за характером виконання образотворчих завдань: з натури, з пам'яті, за уявленням. Матеріали та обладнання занять з малювання. Програмовий зміст і методика керівництва малюванням у вікових групах дошкільного закладу. Організація та проведення занять.

3. Ліплення як вид образотворчої діяльності дітей

Види ліплення за характером пізнання та відтворення дійсності: предметне, сюжетне, декоративне; монохромне і поліхромне. Способи ліплення. Матеріали та обладнання занять з ліплення. Програмовий зміст і методика керівництва ліпленням у вікових групах дошкільного закладу. Організація та проведення занять.

4. Аплікація як вид образотворчої діяльності дітей

Види аплікації за характером пізнання та відтворення дійсності: предметна, сюжетна, декоративна; монохромна і поліхромна. Види аплікації за характером виконання образотворчих завдань: з натури, з пам'яті, за уявленням. Матеріали та обладнання занять з аплікації. Програмовий зміст і методика керівництва аплікацією у вікових групах дошкільного закладу. Організація та проведення занять. Зв'язок аплікації з малюванням та ліпленням.

VIII. Теорія і методика музичного виховання

1. Зміст та організація музично-виховної роботи в закладі дошкільної освіти

Виховне значення музики як виду мистецтва та її вплив на всеобщий розвиток дошкільнят. Завдання музично-естетичного виховання у закладі дошкільної освіти. Свята в закладі дошкільної освіти. Роль музики на святі. Теоретично-практична підготовка педагогічного колективу та дітей до свят. Роль ведучої на святі. Музика і розваги. Види розваг і місце музики в них. Планування розваг в різних вікових групах. Роль вихователя у підготовці та проведенні розваг. Самостійна музична

діяльність дітей. Методика керування самостійною музичною діяльністю дітей з боку дорослих. Музика в побуті закладу дошкільної освіти. Методика використання музики в різних ситуаціях та видах діяльності: у режимних процесах, ігровій діяльності, на заняттях з різних розділів програми.

2. Музичне заняття – основна форма навчання дітей різних видів музичної діяльності

Значення, структура, види музичних занять. Вимоги до побудови. Роль вихователя на музичних заняттях у різних вікових групах. Підготовка до музичних занять та організація умов для їх проведення.

3. Співи та музично-ритмічна діяльність

Співи – як вид музичної діяльності дітей. Анатомо-фізіологічні основи голосоутворення. Профілактика порушень голосу. Система співочих навичок. Методика навчання дітей співу. Музично-ритмічна діяльність дітей. Види рухів під музику. Методика навчання музично-ритмічних рухів у різних вікових групах. Роль вихователя у навчанні дітей музично-ритмічних рухів.

4. Дитячі музичні інструменти та музично-дидактичні ігри

Характеристика і класифікація дитячих музичних інструментів. Вимоги до них. Ознайомлення дітей з українськими народними інструментами, використання їх у роботі з дітьми. Методи та прийоми навчання грі на дитячих музичних інструментах. Музично-дидактичні ігри, як засіб розвитку музично-сенсорних здібностей. Види музично-дидактичних ігор та методика їх розучування.

Питання до іспиту

I. Дошкільна педагогіка

1. Дошкільна педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Об'єкт, предмет, функції і завдання дошкільної педагогіки. Основні категорії педагогіки. Джерела розвитку педагогіки.
2. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Система педагогічних наук: загальна педагогіка, вікова педагогіка, спеціальна, соціальна, специфічна, порівняльна педагогіки, методики викладання окремих предметів. Завдання педагогіки на сучасному етапі.
3. Поняття розвитку особистості. Фактори формування особистості. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток особистості. Роль виховання у розвитку особистості.
4. Методи науково-педагогічних досліджень. Визначення методів науково-педагогічного дослідження, їх класифікація та характеристика. Структурні компоненти дослідження, їх сутність.
5. Поняття про мету виховання. Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості. Мета виховання в сучасній українській педагогіці. Ідеал

25.Характеристика сучасної сім'ї та її ролі у вихованні дошкільників. Особливості сімейного виховання дошкільників. Родинні традиції і звичаї. Форми роботи закладу дошкільної освіти із сім'єю.

II. Психологія дитяча

1. Психологія як наука. Структура, завдання загальної психології, зв'язок з іншими науками.
2. Характеристика пізнавальних психічних процесів особистості.
3. Індивідуально-психологічні особливості особистості.
4. Емоційно-вольова сфера особистості.
5. Поняття особистості у психології. Основні теорії особистості.
6. Дитяча психологія як галузь психологічної науки. Завдання дитячої психології . Роль дитячої психології у діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.
7. Методи науково-психологічного вивчення розвитку дітей.
Застосування методів дослідження вихователем закладу дошкільної освіти.
8. Психічний розвиток дитини у фазі новонародженості. Виникнення комплексу пожвавлення.
9. Психічний розвиток немовлят. Роль спілкування дитини з дорослими.
10. Особливості психічного розвитку дітей раннього віку. Формування предметної діяльності в ранньому дитинстві.
- 11.Передумови формування особистості в ранньому дитинстві. Криза 3-х років.
- 12.Психологічна характеристика гри як провідної діяльності в дошкільному віці.
- 13.Ігри дошкільника та їх місце в психічному розвитку. Види ігор.
- 14.Характеристика сюжетно-рольової гри дошкільника, її структура, значення для психічного розвитку дитини.
- 15.Діяльнісний підхід до психічного розвитку дитини. Розвиток трудової, образотворчої, конструктивної діяльності у дітей дошкільного віку.
- 16.Спілкування як важливий фактор психічного розвитку дошкільника.
- 17.Особливості спілкування дошкільників із дорослими та їх значення для психічного розвитку.
- 18.Особливості спілкування дошкільників із ровесниками та їх значення для психічного розвитку.
- 19.Особливості розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.
- 20.Розвиток мислення у дітей дошкільного віку.
- 21.Особливості уваги дітей дошкільного віку.
- 22.Формування уяви у період дошкільного дитинства.
- 23.Розвиток здібностей дітей у дошкільному віці.
- 24.Формування психологічної готовності дітей до навчання в школі.
- 25.Психологія особистості і діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

III. Основи природознавства з методикою

1. Природа рідного краю. Значення вивчення природи рідного краю для розвитку дітей дошкільного віку. Сезонні зміни в природі навесні, влітку, восени та взимку. Явища неживої природи.
2. Спостереження – основний метод безпосереднього ознайомлення з природою. Структура спостереження, види спостережень. Підготовка вихователя до проведення спостереження. Прийоми керівництва спостереженнями дітей у різних вікових групах.
3. Наочні та словесні методи ознайомлення дітей з природою. Особливості використання ілюстративного матеріалу, використання технічних засобів навчання, художньої літератури, розповідей і бесід про природу. Скласти розповідь про весну для середньої групи. Запропонувати запитання для бесіди у старшій групі про осінні явища у природі.
4. Ігри природничого змісту: рухливі ігри, творчі рольові ігри, будівельно-конструктивні ігри з природними матеріалами. Навести приклади дидактичних ігор природничого змісту для старшої групи.
5. Дитяче експериментування. Методика застосування елементарних дослідів у природничій роботі з дошкільниками. Запропонувати досліди для ознайомлення з властивостями води, повітря, снігу, піску тощо.
6. Форми організації роботи щодо ознайомлення дошкільників з природою. Заняття, типи та види занять, їх характеристика. Скласти план-конспект інтегрованого заняття для дітей середньої групи на тему «Дари осені».
7. Екскурсії у природу, їхнє значення. Види та структура екскурсій. Тематика та зміст екскурсій. Скласти план екскурсії у парк весною (старша група)
8. Цільові прогулянки: освітньо-виховне значення, особливості організації та проведення, відмінність від екскурсій. Скласти план конспект цільової прогулянки в природу для дітей однієї з вікових груп на тему «В гості до берізки».
9. Куточек живої природи в ЗДО, особливості його використання. Виховне і освітнє значення куточка природи. Вимоги до підбору рослин і тварин. Догляд за рослинами і тваринами кутка природи.
10. Земельна ділянка ЗДО: значення ділянки та її організація. Структурні компоненти (зони) ділянки ЗДО. Вимоги до планування і озеленення ділянки. Педагогічні та гігієнічні вимоги до праці на земельній ділянці.

IV. Дошкільна лінгводидактика

1. Методи і прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку. Індивідуальне обстеження стану звуковимови дітей. Скласти дві дидактичні гри для виховання звукової культури мовлення дошкільників.
2. Шляхи і методи формування граматичної правильності мовлення. Дидактичні ігри та вправи, їх місце у формуванні граматичної правильності мовлення

дошкільників. Скласти дві дидактичні гри для формування граматичної правильності мовлення дошкільників.

3. Словникова робота у закладі дошкільної освіти. Завдання словникової роботи. Скласти дві дидактичні гри для розвитку словника дошкільників.

4. Методи і прийоми навчання дітей діалогічного мовлення. Бесіда як основний метод розвитку діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.

Визначити мету і скласти план проведення бесіди на тему «Мос місто» (старша група).

5. Навчання дітей розповідання за дидактичними картинами в різних вікових групах. Продемонструвати першу частину заняття – організацію сприймання та розглядання дітьми картини (старша група).

6. Методика навчання дітей переказу літературних творів. Способи навчання переказу дошкільників. Визначити мету і скласти план проведення заняття з навчання переказу казки Ушинського К. «Умій почекати» (середня група).

7. Методика роботи з поетичними творами в різних вікових групах. Сучасні підходи до роботи з поетичним твором на заняттях у закладі дошкільної освіти. Визначити мету і скласти план проведення заняття для ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з поетичним твором (поетичний твір – за вибором студента).

8. Методика художнього читання та розповідання в різних вікових групах ЗДО (підготовка вихователя до представлення дітям художнього твору, прийоми пояснення незрозумілих слів, види бесід після художнього читання, прийоми активізації дітей на заняттях з художньої літератури). Визначити мету і скласти план проведення заняття з розповідання казки «Колосок» (середня група).

9. Методика ознайомлення дошкільників з поняттям «звук», «голосні та приголосні звуки». Скласти дві дидактичні гри для розвитку фонематичного слуху дошкільників.

10. Підготовка руки дитини до письма. Орієнтовні види роботи з підготовки руки дитини до письма. Запропонувати кілька вправ пальчикової гімнастики для старших дошкільників.

V. Теорія та методика формування елементарних математичних уявень

1. Формування кількісних уявень в молодшому дошкільному віці. Порівняння контрастних множин, виділення одного предмета з групи та утворення групи з окремих предметів. Поняття «один», «багато», «жодного». Рівність та нерівність множин. Поняття «більше», «менше», «порівну». Спланувати гру-заняття для формування понять «більше», менше», «порівну».

2. Ознайомлення дітей дошкільного віку з цифрами. Прийоми ознайомлення з цифрами у різних вікових групах. Спланувати та продемонструвати фрагмент заняття з ознайомлення у цифрою 8.

3. Формування у дітей дошкільного віку уявень про число. Завдання та послідовність (етапи) ознайомлення дітей дошкільного віку з утворенням числа. Підбір наочності та прийоми порівняння множин. Спланувати та продемонструвати фрагмент заняття з ознайомлення з утворенням числа 2.

4. Суть кількісної та порядкової лічби, відлічування, порівняння та вирівнювання множин. Вправи, дидактичні ігри, наочність до них на інтегрованому занятті (розвиток мовлення, математика).
5. Ознайомлення дітей дошкільного віку з арифметичними задачами. Суть арифметичної задачі та її відмінності від загадки, оповідання. Види задач за способом використання наочності та за дидактичною метою. Послідовність навчання розв'язування задач. Використання ілюстрацій для різних видів задач.
6. Формування уявлень про геометричні фігури та форму предмета в різних вікових групах. Послідовність ознайомлення дітей з геометричними фігурами. Продемонструвати прийоми ознайомлення дітей з циліндром та конусом.
7. Навчання дітей дошкільного віку визначення ознаки величини та прийоми порівняння за величиною в молодшому дошкільному віці. Підбір наочності. Продемонструвати порівняння за довжиною, висотою в молодшому дошкільному віці.
8. Ознайомлення дітей дошкільного віку з умовою міркою. Етапи навчання дітей вимірювання протяжностей, об'єму сипучих та рідких речовин. Продемонструвати етапи навчання вимірювання об'єму сипучих речовин.
9. Формування часових уявлень у дітей старшого дошкільного віку. Прийоми ознайомлення з днями тижня, порами року, місяцями. Продемонструвати посібники та прийоми роботи з ними для формування часових уявлень у різних вікових групах.
10. Навчання дітей орієнтування в просторі у молодшому та старшому дошкільному віці. Вправи для орієнтування відносно іншого, орієнтування на площині, в зошиті.

VI. Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти

1. Форми роботи з фізичного виховання та валеологічної освіти в закладі дошкільної освіти, їх значення, характеристика.
2. Заняття – одна з форм фізичного виховання дітей, особливості його побудови, типи занять.
3. Загартування дітей дошкільного віку, методика проведення, вимоги до підбору вправ. Загартування водою в літній період.
4. Значення ранкової гімнастики. Її структура, методика проведення. Скласти комплекс вправ ранкової гімнастики з предметами для дітей старшої групи.
5. Вплив рухливих ігор на всебічний розвиток дитини. Види рухливих ігор, методика їх проведення в різних вікових групах. Профілактика травматизму.
6. Створення умов для фізичного виховання дітей у закладі дошкільної освіти. Фізкультурне обладнання групової кімнати, спортивного залу, ігрового майданчика. Дотримання правил гігієни та безпеки життедіяльності у його підборі.
7. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня ЗДО (фізкультхвилини, ранкова гімнастика, гімнастика після денного сну, фізкультпаузи). Підібрати фізкультхвилини для виконання дітьми старшої групи на заняттях з різних розділів програми.
8. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку. Скласти план-конспект заняття для дітей середньої групи.

9. Організація активного відпочинку дітей (День здоров'я, спортивне свято, фізкультурна розвага, дитячий туризм). Скласти план проведення фізкультурної розваги.
10. Фізичне виховання дитини в сім'ї. Планування роботи з батьками.

VII. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва

1. Види занять з образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти. Методика проведення занять.
2. Загальна характеристика декоративно-прикладного мистецтва України. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з декоративно-прикладним мистецтвом.
3. Методика навчання декоративної аплікації за мотивами українського ужиткового мистецтва. Показати способи вирізання елементів декоративної аплікації.
4. Методика навчання декоративного ліплення. Послідовність ліплення декоративної пластицини.
5. Використання нетрадиційних технік та матеріалів у малюванні, ліпленні та аплікації.
6. Ускладнення програмових завдань та методика навчання малюванню за мотивами Яворівської іграшки.
7. Методика навчання малюванню в дитячому садку за мотивами української кераміки.
8. Форми організації, та методика навчання ліпленню в середній групі.
9. Методика організації конструктивної діяльності в ЗДО.
10. Методика організації навчання предметного малювання. Показати послідовність малювання дерев у різних вікових групах.

VIII. Теорія і методика музичного виховання

1. Виховне значення музики як виду мистецтва та її вплив на всебічний розвиток дошкільнят. Розробити програмовий зміст до музичного заняття у віковій групі за вибором.
2. Свята в закладі дошкільної освіти. Роль музики на святі. Підготовка педагогічного колективу та дітей до свят. Роль ведучої на святі.
3. Музика і розваги. Види розваг і місце музики в них. Особливості розваг для старших дошкільників. Особливості розваг для молодших дошкільників. Роль вихователя у підготовці та проведенні розваг.
4. Самостійна музична діяльність дошкільнят та керівництво нею з боку дорослих. Скласти орієнтовний план включення музики у повсякденне життя дошкільнят (на прикладі одного дня).
5. Музика в побуті закладу дошкільної освіти. Методика використання музики у режимних процесах, на заняттях та з різних розділів програми.

6. Музичні заняття – основна форма навчання дітей різних видів діяльності. Роль вихователя у їх проведенні в різних вікових групах дошкільного закладу. Розробити програмовий зміст до музичного заняття у віковій групі за вибором.
7. Співи як вид музичної діяльності дітей. Анатомо-фізіологічні основи голосоутворення. Профілактика порушень голосу. Система співочих навичок. Скласти орієнтовний план включення музики у повсякденне життя дошкільнят (на прикладі одного дня).
8. Музично-ритмічна діяльність дітей. Види рухів під музику. Методика навчання музично-ритмічних рухів у різних вікових групах і роль вихователя в цьому.
9. Характеристика та класифікація дитячих музичних інструментів. Вимоги до них.
10. Музично-дидактичні ігри. Види музично-дидактичних ігор та методика їх розучування.

Література

I. Дошкільна педагогіка

1. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник /Т. І. Поніманська. – 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2016.– 464с.– (Серія «Альма-матер»).
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / Білан О.І, Возна Л.М., Максименко О.Л. та ін. – Тернопіль: Мадрівець, 2017 – 264с.

II. Психологія, психологія дитяча

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навчальний посібник – К.:Центр учебової літератури , 2012. – 424 с.
2. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія . Навчальний посібник – К.: Академвидав, 2008. – 432 с. (Альма-матер).

III. Основи природознавства з методикою

1. Горопаха Н.М. Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія. К.: Видавничий дім «Слово», 2012.-432с.
2. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. Навч. посібник.- К.: Вища шк., 2013-255с.

IV. Дошкільна лінгводидактика

1. Бенера В., Н.Маліновська. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей Навчально-методичний посібник. - К.: Видавничий дім: Слово, 2014. – 384 с.
2. Богуш А., Н.Гавриш. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / за ред. А.Богуш. Друге видання, доповнене. - К.: Видавничий Дім: Слово , 2011. – 704 с.
3. Богуш А., Маліновська Н. перші кроки грамоти: перед дошкільний вік: навч. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 424 с.

V. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень

- Пагута Т.І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: навчально-методичний посібник / Т.І. Пагута. – Львів, «Новий світ-200», 2019. – 298 с.
- Щербакова К. Методика навчання математики дітей дошкільного віку. - К.: Вища школа. – 2015.

VI. Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти

- Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. - Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. - 428 с. Режим доступу: www.psyh.kiev.ua/Вільчковський Едуард Станіславович
- Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 128 с.
- Загородня Л. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку: навчальний посібник / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко, Г. П. Барсуковська; за заг. ред. Л.П. Загородньої. - Суми : Університетська книга, 2011. - 272с.

VII. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва

- Котляр. В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник.-К.; Кондор, 2009.
- Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в закладі дошкільної освіти. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010.

VIII. Теорія і методика музичного виховання

- Андрейко Н., Скоропад І., Щербак А. Музична діяльність майбутнього першокласника. – Х.: Ранок, 2012. – 144 с.
- Газіна І. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку. - К. – Подільський: Аксіома, 2012. – 256 с.
- Романюк І. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 280 с.
- Степанова Т., Лісовська Т. Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей старшого дошкільного віку. – К.: Слово, 2012. – 256 с.